

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. 3. Beneficiario è triplici schola pete[n]da studiorum, & scientiæ ratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

402 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
irrupuntque in amplissimas dignitates. Contra
quos altiore vt solet stylo tonat, Tertulianus;
gravis morum censor, ac magister.

Adu. Iud.
c. 9. *Infantes, inquit, ad praelium erumpunt, credo ad
solem uncti prius, dehinc pannis armati, & butyro
stipendiati, qui neque norunt lancinare, neque lancea-
re. Quod tamen eorum proprium est, ac singula-
re; qui debent esse veluti duces militantis Eccle-
siae. Sed ista pro aetate sufficiat attigisse; plura qui
L. 2. c. 7. volet consulat Cresollium in suo Mystagogo.*

§. 3.

*Beneficiario è triplici schola petenda studiorum,
& scientiae ratio.*

Scientiam amo non tam profanam, quam sa-
cram; & eam amant, ac loquuntur iura, sum-
morumque Pontificum, ac Conciliorum decreta,
eam exigit officij munerisque nobis impositi regu-
la, cui vel ipsa natura consentit.

Concilia Orbis terrae, & sedis Romanae Domi-
ni, religionisque custodes, illud in primis commen-
datum esse voluerunt: vt suae in singulis Episcopis
essent scholae, in quibus Clerici ad omnem sacra-
rum litterarum eruditionem instituerentur.

Eugenius Papa II. in Romano Concilio id seue-
re mandauit. Cui deinde subscripsit Concilium La-
c. II. teranense sub Alexandro III. & postea sub Inno-
centio,

centio, ac denique sacrosancta Synodus Tridentina, quæ pro suo in religionem zelo, studioque promouendæ pietatis, statuit vt in metropolitanis Ecclesijs collegium erigeretur erudiendæ iuuentuti opportunum, ac ne quæ esset in eo instituto remora, Doctores voluit communibus Ecclesiæ subsidijs ali, ac sustentari. Et illud quidem ad iudicium, sensumque totius antiquitatis.

Certè ex Curopalate tres inprimis scholas sacras in Ecclesia fuisse constat; nam inter officia Principis Ecclesiæ numerat. *Doctorem Euangelij, Doctorem Apostoli; Doctorem Psalterij.*

In vna prælegebantur illa, quæ ad sacrorum Euangeliorum notionem, ad diuini verbi pabulum facere videbantur.

In altera explicabantur Apostoli oracula, & præclara magnæ illius mentis effata, eximiaque morum formandorum documenta.

In hac denique sacri Psalmorum numeri, qui modo exultabundi sese erigunt in plausus, & festiuacantica, modo abijciunt in tristes nanias, & opportunos pœnitentis animæ gemitus.

Et hæc altioris sapientiæ gymnasia satis aperiunt, quæ fuerit illius temporis, quæ antiquitatis in sacras litteras propensio; maximè vero in eas, quas quotidie diuinis in officijs terimus.

Et primò quidem Euangelium, de quo pie, magnificè,

Ecc 2

gnificè,

gnificè, elatè senferunt, & locuti sunt Sancti Patres.

Constit. Apost. l. 1. c. 5. S. Clemens illud appellabat *omnium scripturarum absolutam perfectionem.*

In sua Liturgia. S. Chrysostronus ore aureo. σοφία ὁρθῆν *sapientiam rectam.*

L. 1. de orat. Diuus Cyprianus *magisteria diuina.*

In Ps. 118. D. Ambrosius *morum magisterium, & speculura iustæ conuersationis.*

In diuers. loc. S. Basilius *oraculorum omnium celestium coronidem.*

In Ps. 47. D. Hieronymus *Virtutem ciuitatū, à qua scilicet plus præsidij sit, quam ab armis, & copioso milite.*

In Math. Theophylactus *mundi columnas.*

De Orat. c. 1. Tertulianus *eleganter vt solet expunctorem totius retro vetustatis.*

De Ecclesia S. Hier. Denique S. Dionysius Areopagita, vir in sacratiore scientia nemini secundus *Theologia veteris summam & velut expressum è diuino calamo compendium, quod qui peruiderit, ac tenuerit omnia veteris Theologiae mysteria censendus erit peruidisse, ac tenuisse.*

Et hæc sunt quæ diuini Patres in Euangelicæ historiae commendationem spargunt, ego hic in vnum veluti fasciculum collegi, tum vt pro authore, qui in prima schola prælegebatur aliquid dixisse viderer, tum vt pio Lectori facerem animos, calcarique adderem, ad assiduam illius commentationem,

nem; gradum facio ad aliud diuiniore Philosophie
lycæum; in quo proponitur, & altè sonat Paulus,
de quo gloriosè prima Christiani orbis lumina.

D. Dionysius Areopagita Pauli filius & hæres, De diu.
nom. 6. 7.
eum vno loco communem nostrum solem in-
digitat, alio sapientiæ abyssum: cui consonat D.
Chrysostomus, qui paulum ait *cælum* esse, in quo Hom. 4.
de laud.
Pauli.
Iustitiæ sol elucescat, & *mare sapientiæ purissimum,*
& *profundissimum.*

D. Hieronymus sacro nomine eum appellat *Vas* Ep. 61. ad
Pamma-
chium.
electionis; tubam Euangelij; rugitum Leonis nostri;
flumen eloquentiæ Christianæ: quod qui vel primis
labellis hausit, næ ille eius appetens est, & in paucis
amans.

Appello prima nascantis Ecclesiæ tempora, tua-
que in primis Augustine. De tribus olim grauitè in-
doluisse fertur Cato maior: Primum quod aliquan- Plutarch.
in eius vi-
ta.
do secretum muliebribus auribus credidisset: sen-
tiebat nimirum eas esse peruias, parumque retinen-
tes arcanae veritatis. Alterum quod nauigio iuisset
aliquando, quo pedes ire poterat, horrebat nimi-
rum inconstans & infidum aquæ elementum, quo
nemo tutus vehitur, hauriuntur plerique. Tertium
quod vel vno die mansisset intestatus, in hac tam
breui, fluxa, fragiliq̄ue vita; in qua amens sit oportet,
qui vel vnâ sibi credit securam lucem, qui cras-
tinum pollicetur: nec hodie facit, quod longa fa-
ctum

406 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
ctum volet æternitate. Et hæc fuere vel Catonis vo-
ta, vel in posteros emissa morum documenta, ne
eorum aliquis vel mulieri, vel aquæ, vel vitæ ni-
mium confidens, in fraudem, in mortem iret.

Alia planè Augustini vota; eaque etiam tria
fuisse perhibentur: quæ sibi cælo propitio conces-
sa optasset; vt & Christum in carne versantem, &
Romam in flore triumphantem, & Paulum in pul-
pito tonantem vsurpare licuisset. Nihil eorum re-
ipsa datum est: totum in votis stetit. At indultum
illud, vt Paulum etiamnum in scriptis suis loquen-
tem audire, & in ijs spirantem sentire posset: & ve-
rò audiit, ac sensit, non sine magno vel doloris, vel
amoris æstu; cum enim hæreret dubius, ac nutans
inter amabiles virtutis illecebras, cœlique inuita-
menta, & vincula inclitæ consuetudinis, mundi que
fucos: hanc è superis vocem excipere visus, tolle, le-
ge, tolle, lege: paruit ille, tulit, legit, & in ea incurrit
Ad Rom. verba. *Non in commessationibus, & ebrietatibus, non*
13. *in cubilibus, & impudicijs, non in contentione, &*
emulatione: sed induimini Dominum Iesum Christum.
Pupugit ea vox, & altius in cordis arcem admissa
miros pœnitentiæ motus excitauit, fecitque vt non
amplius is esset, qui fuerat olim Augustinus.

Tanta nimirum in Paulo vis fuit, imò & in eius
Epistolis, mutisque typis. Fuit illa D. Dominico
probe nota, ideòque suis ille filijs, quos bonus Pater
velut

velut operarios toto spargebat orbe; pro bibliotheca, Pauli Epistolas (quas omnes ipse fideli memoria tenebat) dare solitus, ratus in ijs esse sacram purioris doctrinae supellectilem, quæ parandis animis sufficeret. Hoc nimirum ab ipso met Apostolo didicerat, qui ei sese visendum exhibens, eximio quodam gratiæ, amorisque prodigio suas Epistolas dederat, ut ex ijs concionum suarum desumeret argumentum. Hæc, aliaque, quæ pro Pauli Epistolis dici possent; primæque Ecclesiæ Clericis suaferunt, ut ijs altera pateret schola, in qua etiamnum Doctor esset Paulus.

Sed & tertium fuit gymnasium, ludusque doctrinae, ac pietatis; in eo Magister David; lectio proposita, Psalterium: quod commendant quam plurima. Primum Author, qui non est alius à Spiritu Sancto; qui Dauide velut calamo usus ita enim de seipso testatur: *lingua mea calamus scribae velociter scribentis*, scriba Spiritus Sanctus, calamus David. Ps. 44. v. 2.

Commendat & numerus qui facer est: sunt enim Psalmi centum quinquaginta: cuius numeri mysticas rationes venantur S. Patres.

D. Augustinus in tribus quinquagenarijs agnoscit, amat, ac veretur mysterium Sanctissime Trinitatis. Rupertus fidem, spem, charitatem illustra bonæ mentis ornamenta, per quæ Iubilæum consequimur beatitatis.

D.

D. Thomas tres hominum status, Pœnitentium, Iustorum, & Beatorum: cui sententiæ fauet illud: quod primus quinquagenarius desinat in Psalmo *Miserere*, qui pœnitenti animo seruit. Secundus in Psalmo *misericordiam, & iudicium*: à quibus emanat Iustitia. Tertius in Psalmo *omnis spiritus laudet Dominum*; quæ laus in primis seruatur beatitati.

Alij centum quinquaginta Dauidis Psalmos referunt ad centum quinquaginta dies, quibus tenuit diluuium, & terras mortales obruit: & hæc à numero petita dignitas; maior à titulo.

Is à Dauide scriptus est Psalterium, ab instrumento musico, quo primum vsus Dauid mulcendo gregi: tum deinde altiore tono ad Dei laudes.

Hinc ab alijs in fronte Psalmorum scribitur ille titulus *Halleluiab*: laudate Deum, quod Psalmi sint Dei laudes, & præconia supremæ mentis.

Alij Psalmis titulum faciunt *soliloquia de Christo*: quia præfaga mente, propheticoque spiritu cum Christo solo locutus videtur Dauid; Alij denique Psalmos appellant *clauem David* quod ijs veluti regia clauis viam aperiat ad virtutem, & beatitatem. Et inde factum autumo, vt maiores nostri celestis sapientiæ, id est virtutis candidati, Clericis explicari voluerint scholam tertiam, in qua pro auctore offertur Dauid, & Psalterium pro lectione ad saniolem doctrinam proposita.

Eius

Eius porrò adeo studiosa fuit antiquitas vt non illud modo euolueret, legeretque diligentius: verum & tenaci mandaret memoriæ, nec censeretur Sacerdotio dignus, qui Psalterium quantum erat memoria non tenuisset.

Gregorius Pontifex Maximus de quodam Rustico, qui è Diacono vocabatur ad infulam, pedumque Anconitanæ Ecclesiæ; iussit inquiri an Psalterium memori calleret animo; non alias ei sacram illam dignitatem oblaturus.

Quod illi Pontifici in vsu fuit, hoc & alijs Ecclesiæ Præsulibus. Narrat Theodorus Lector Archiepiscopum Leonem in more habuisse, vt neminem in sacrum ordinem accenseret, qui Psalterium nescisse conuictus esset.

Id ipsum loquitur decretum, quod ex Augustino, Beda, alijsque depromptum est, Sacerdotis nomen vix in eo stare posse, qui Psalterium non didicisset.

Ecce qua cura, & quam improbo labore in illud vnum incubuerit antiquitas, à qua certe multum recedit, & degenerat parum studiosa Posteritas.

Verum hic sentio, mihi vnus aliquis aurem vellicat, amatque illud à me pro coronide adijci; cur eo pietatis propendere visi magni illi Heroes, & prima nascentis Ecclesiæ lumina. Viderant certe pro ingenita sibi à Deo luce, Psalterium esse veluti

Fff

compen-

410 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
compendium aliquod, & epitomen Scripturæ sa-
cræ: quidquid enim in ijs sparfit, scripsitque Dei di-
gitus: hoc in Psalmis, insigni breuitate collegit;
authorem habeo huiusce meæ propositionis D.

*Præf. in
Psalm.*

Augustinum. *Psalterium, inquit, communis quidam
doctrinæ thesaurus est, & vniuersis animæ passioni-
bus, quæ humanas animas variè angunt, subuenit:
Psalmus signifer est pacis; spirituale thymiana, exer-
citiū cœleste, hæc vbi dixit Augustinus, tum pau-
cis quæ inde ad humanos animos emanant, com-
modare censet. Luxum, inquit, reprimit, sobrieta-
tem suggerit, lacrymas mouet. Et ne vacua tantum
sit verbis fides, se ipsum stipulatorem facit, multa-
que doctus experientia prodit, quos ab vna Psal-
modia in se gigni senserit, seu doloris, seu amoris
æstus. Ita enim de se ipse confitetur. *Quantum fleui
in hymnis, & canticis tuis suauè sonantis Ecclesiæ vo-
cibus commotus acriter: voces illæ influebant auri-
bus meis, & eliquabatur veritas in cor meum, & ex
ea æstuabat affectus pietatis, & currebant lacrymæ,
& benè mihi erat cum eis.**

Quidni enim benè sit, & æternum quidem. Di-
cendum enim, quod ex vero, bonoque dici potest à
sacra illa, & religiosa psallendi scientia in cœlis ma-
gisterium parari, coronamque beatitatis: quam ho-
die in ipsa Dei regia gestat Merulus, vir in pau-
cis religiosus: vitam ille in monasterio exegerat,
qua

qua lacrymis, qua eleemosynis mire intentus: maxime Psalmodum cantui, à quo vix in die paucis ^{4. D. 6.} abstinebat horis, quantum scilicet aut cibi, aut somni ratio parcius exigebat. Reliquum diei, noctisque tempus occupabat Psalmodia: cui dum adultis tenebris impensius vacat, vidit è cœli viridario coronam è candido, niueoque florum honore in caput elabi. Nec vana ostento fides: ab illo enim vix sibi redditus erat, cum vita cessit, & mortalibus oris, donandus immortalitate; qua & ipse donaberis aliquando, si cum Merulo sis in sacris ædibus, choroque merula.

§. 4.

*Insignis morum probitas; & inculpata vitæ
anteactæ series.*

DE D. Cypriano disertè quondam, & verè pronuntiauit Pontius. *De suo talem accepit cathedra, non fecit.* Nimirum in sacram illam augustamque Pontificiæ dignitatis sedem præclara virtutum ornamenta, velut domesticam altioris animi suppellectilem, intulerat: & de suo acceperat, quod infulæ, pedoque daret, non ab eo serius, & turpius emendicaret. ^{In eius vita.}

Quod de illo dictum olim, hoc & de alijs, qui vel ad illas dignitates, vel ad ordines, vel ad opima beneficia deuocantur, *tales eos accipiat cathedra, non faciat,* prius enim à moribus, & inculpata vitæ

E ff 2

ante-